

15/8/2011

Vetenskapsrådet

Att: Arne Jarrick

Angående Jan Lifs och Christian Munthes brev (dnr 419-2011-6631) om bedömningen av Margus Agnafors ansökan till VR om medel för ett postdoktorprojekt.

I egenskap av representant för filosofiämnet i VR:s postdok-panel har jag blivit ombedd att kommentera ett sakkunnigutlåtande som Jan Lif och Christian Munthe vid Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori, Göteborgs universitet, yttrat sig kritiskt om i ett brev till VR. Utlåtandet gäller en ansökan av Marcus Agnafors om ett postdoktorprojekt som han vill förlägga till nämnde institution (och då särskilt till enheten för praktisk filosofi).

Brevskrivarna har närmare bestämt reagerat på följande formulering:

”[Miljön] förefaller för närvarande att präglas av relativt låg aktivitetsgrad - i termer av aktiva doktorander, faktisk närvaro vad gäller flera av de forskare som är formellt knutna till sektionen, samt forskningsseminarier. Därför gör den sökande kanske klokt i att fundera över om det finns någon forskningsmiljö som skulle vara mer lämplig och fruktbar för projektet.”

Lif och Munthe menar att denna formulering uttrycker en bedömning som inte är korrekt. I det följande ska jag göra en utvärdering av deras kritik.

Det står bortom allt tvivel att flera av de forskare i praktisk filosofi som är knutna till institutionen är både skickliga och produktiva. Detta gäller exempelvis professorn Ingmar Persson, som är en internationellt erkänd auktoritet på flera centrala praktisk-filosofiska områden, samt den befordrade professorn Munthe (en av undertecknarna), som är en internationellt välrenommerad forskare i bioetik. Under en rimlig tolkning av formuleringen ifråga rymmer den emellertid inget ifrågasättande av detta sakernas tillstånd. Snarare handlar den om hur livaktig forskningsmiljön kan bedömas vara i just de avseenden som omtalas, det vill säga när det gäller antalet doktorander som är aktiva vid institutionen, faktisk närvaro avseende flera av de forskare som är formellt knutna till miljön, samt forskningsseminarier. Det är därför dessa aspekter jag ska koncentrera mig på.

Uttrycket ”relativt låg aktivitetsgrad” antyder att bedömningen rör hur hög aktivitetsgraden är i jämförelse med andra miljöer. Lif och Munthe framhåller i sitt brev att filosofisektionen vid deras institution, i en utvärdering som gjorts på initiativ av det egna universitetet, rankats som en av de fyra bästa i Sverige. Det är en uppgift som bör ses mot bakgrund av att det i princip bara finns fyra någorlunda kompletta svenska filosofimiljöer: Göteborg, Lund, Stockholm och Uppsala. Exempelvis är det bara vid dessa institutioner där det regelbundet utbildas doktorer både i praktisk och i teoretisk filosofi och där det också finns professorer i båda ämnena. Hursomhelst är det med just dessa miljöer jag skall göra jämförelsen, och då särskilt när det gäller praktisk filosofi.

Doktorander

Lif och Munthe uppger att det för närvarande finns två aktiva doktorander i praktisk filosofi i Göteborg. Det är, måste man nog säga, en blygsam siffra. I Stockholm finns för närvarande nio aktiva doktorander, i Uppsala finns sju och i Lund finns fem. Vid en närmare granskning visar det sig dessutom att uppgiften om två doktorander måste tas med en nypa salt. För vad som inte framgår från Munthes och Lifs yttrande är att en av doktoranderna (Sandra Lindgren) är bosatt i Stockholm och huvudsakligen är verksam vid institutionen där. Lindgren har sökt sig bort från institutionen i Göteborg för att få stöd och handledning på annat håll (bland annat hos mig).

Forskarnärvaro

Om man med en senior forskare menar någon som är professor eller docent så finns i Göteborg fyra seniora forskare i praktisk filosofi: Persson, Munthe, samt docenterna Brülde och Björnsson. Persson, som är den professor som fått sin tjänst genom utlysning och som torde ha det huvudsakliga ämnesföreträdaransvaret, är emellertid anställd på deltid, eftersom han också är verksam vid universitetet i Oxford. Till mig har han nyligen meddelat att han inom kort planerar att gå ned till en så pass låg andel som 25 % i Göteborg för att kunna tillbringa ännu mer tid i Oxford. Såväl Brülde som Björnsson är också deltidanställda. Brülde är anställd vid Högskolan Väst i Trollhättan. Björnsson är anställd vid Linköpings universitet och är enbart knuten till Göteborg via ett VR-finansierat projekt. Finansieringen för detta projekt upphör dessutom 2012, vilket gör att hans fortsatta närvaro vid institutionen måste betraktas som osäker. Även två av de övriga forskarna som Munthe och Lif nämner, det vill säga Strandberg och Eriksson, är finansierade genom detta projekt. Med andra ord, det

finns bara en senior heltids- och tillsvidareanställd forskare i praktisk filosofi vid institutionen, nämligen Munthe. Detta kan jämföras med förhållandena på de andra institutionerna. I Lund finns fyra personer i samma kategori, i Uppsala finns tre, och i Stockholm finns också tre.

Seminarier

Seminarieverksamheten vid en institution är ofta en funktion av de ovanstående två faktorerna. Det bekräftas också av en jämförelse mellan aktiviteten i detta avseende mellan institutionerna under vårterminen 2011. Enligt hemsidan planerades nio reguljära seminarier under våren (även om det saknas, med två undantag, uppgifter om vad som skulle hända vid dessa seminarier). I Stockholm hölls under samma tid sjutton seminarier, i Uppsala hölls också sjutton och i Lund fjorton. Vid sidan om de reguljära seminarierna finns givetvis aktiviteter av annat slag (såsom kollokvier, workshops, med mera). En jämförelse när det gäller denna verksamhet förstärker intrycket om skillnaderna mellan Göteborg och de andra miljöerna.

På grundval av denna jämförelse finner jag att den bedömning som uttrycks i den relevanta formuleringen inte är omotiverad. Munthe och Lif beklagar sig i brevet över att Agnafors drabbats av bedömningen ifråga, särskilt med tanke på att hans ansökan i övrigt fått goda vitsord. Men så vitt jag kan förstå kan man snarare misstänka att ansvaret vilar på dem själva, åtminstone i den mån de inte informerat den sökande om de faktiska förhållandena vid institutionen. Att ett bra projekt inte får stöd från VR är givetvis alltid beklagligt. Men när de medel som ska utdelas är begränsade måste postdok-panelen göra en rangordning, och att då inte ta hänsyn till hur väl den sökande lyckats med att hitta den bästa tänkbara miljön för sitt projekt vore givetvis fel. Agnafors ansökan tillhör dem som vi prioriterat, men i denna grupp är konkurrensen mycket hård. Där ingår ansökningar om projekt som är planerade att utföras i forskningsmiljöer i yppersta världsklass. Under min tid som ledamot i panelen har vi behandlat ansökningar om projekt som ska förläggas exempelvis till Institut Jean Nicod, Oxford University, New York University, och Harvard. Att en miljö som den nu aktuella kan komma till korta vid en jämförelse med sådana institutioner, och att detta kan påverka en ansöknings chanser att få medel, är givetvis inte så överraskande.

Jag tycker att det är en aning anmärkningsvärt att Munthe och Liv inte vill kännas vid att en doktorandgrupp som i praktiken består av en enda person rimligen kan ses som ett tecken på

lägre aktivitet. Men kanske kan den lite uppskrivade tonen i deras inlägg förklaras av att de tror att formuleringen innehåller en mer genomgripande kritik än den som faktiskt finns där. Det gäller i stort sett varje forskningsmiljö att dess aktivitetsgrad varierar något över tid, beroende på pensionsavgångar, värduniversitetets finanser och många andra faktorer. För min del är jag övertygad om att den miljö Munthe och Lif representerar kan komma att utvecklas mycket positivt, genom sedvanligt kvalitetsarbete, t ex genom att se till att alla fasta tjänster tillsätts i öppen konkurrens efter breda utlysningar och utan snäva tjänstebeskrivningar (och inte genom sk ”inlasning”).

Folke Tersman

Professor i praktisk filosofi och ledamot i postdok-panelen vid VR